

DEVECSERI GÁBOR

Kossuth-díjas író:

Gondolatok az Ünnepi Könyvhét után

A magyar könyvkiadás eredményeinek a múlt számadataival való egybevetése egymagában még nem mutat a lényegre. A lényeg az, hogy a felszabadulás előtt megjelent kiadványok legnagyobb része nem volt könyvnek nevezhető. Súlytalan, értéktelen, sőt mérgező olvasmányok jelentek meg akkor magas példányszámban, a ezórakoztató ál-irodalom legsekélyesebb termékei. Ma pedig könyvhétünk alapját nemcsak az 1938-ashoz képest háromszoros példányszám adta, hanem még sokkal inkább az, hogy ezeknek a könyveknek túlnyomó többsége magasszínvonalú szépirodalmi és tudományos munka. S még ennél is inkább az, hogy ezeket a könyveket a dolgozók várják, kívánják, olvassák és megvitatják. Egyre növekvő kulturális igényt elégítettek ki az írók könyvheti látogatásaikkal is. És ezeknek a városban és vidéken, gyárakban és kultúrházakban tartott megbeszéléseknek tartozéka az is, hogy az ünnepi műsorok keretében hivatásos művészek mellett egyre nagyobb számban és egyre magasabb-színvonalú előadással lépnek fel az üzemi és helyi kultúracsoportok, kórusok, szavaiók. A könyvhetet az Írószövetség reprezentatív irodalmi estje zárta. Lehetetlen ebből az alkalomból nem gondolni arra, hogy nemcsak az író helyzete változott meg a felszabadulás előttihez képest teljes egészében, hanem — amiből éppen ez a változás is következik — a szenvedélyesen olvasó nép írójának feladatai is méltóak végre az írói hivatáshoz. A felszabadulás előtti könyvnapokon már azt is eredménynek kellett tekinteni, ha valakinek a kezébe könyv — bármilyen könyv került. Szomorú dokumentuma ennek: az egyik nagy magyar költőnek, Tóth Árpádnak egy akkori könyvnapon írt verse. Ebben ő egy villamoson munkahelyére utazó olvasó leányról ír, s azt mondja: »Megáldottam magamban ócska könyvét, — írta Ohmet, vagy Bajza Lenke bár, — letörli egy sorsocska árva könnyét — s a vad világ többé nem oly sívár...« De mi ma nem akármilyen könyvet áldunk meg és nem magunkban pusztán, mert a mi célunk nem egy-egy sorsocska árva könnyének letörlése, hanem az, amit egyik legkiválóbb élő írónk, Szabó Pál, legújabb, önéletrajzi munkájának előszavában olyan szépen határczott meg: az egész, sírás nélküli emberi élet. Ezt elősegíteni, közelebbhozni a mi könyveink célja, ez volt könyvhétünk célja is. Ezt a célt szolgálták az előbb említett eszközökkel a magyar írók, s velük együtt az egyre nagyobb igényű olvasók is, akik tanulnak és szórakoznak s a könyvtől nem a régen oly gyakran emlegetett úgynevezett »kikapcsolódást« várják, hanem éppen az egyre szorosabb bekapcsolódást saját alkotó életünk eleven áramába.

Ezen a könyvhéten magamnak is alkalmam volt ebbe az eleven áramba még erősebben bekapcsolódní. A Ganz Vagonyárban, ahol a könyvhetet megnyitottam, alkalmam volt a műsorban a gyár kórusa mellett egy véle versenyben lévő kórusnak, az Újpesti Izzó kórusának színvonalas műsorát élvezni. A Rákospalotai Ruhagyárban nem diszteremben, hanem a műhelyben tartottam meg könyvnap előadásomat. Az előadói asztalt a gépeik mögött ülő dolgozó nőkkel szemben állították fel. És én az előtt a félszáz varrógép előtt, mely mozdulatlanságában is olyan ékesszólóan beszélt hallgatóim munkájáról, úgy éreztem, hogy nekem is beszélnem kell a magam mindennapi munkájáról — s a ruhagyári anket a költői alkotómunka folyamatairól való beszélgetéssé fejlődött. Mint Homéros-fordító, többhelyütt az Iliásról és az Odysseiáról tartottam előadást. Végül a Rákosi Mátyás Kultúrházban beszélgettem az olvasókkal, főként fiatalokkal. A Kultúrház környékén versenyt virágzik az olvasómozgalom és a kertmozgalom. Kertjükre büszke idős munkásnők és pöttöm úttörők tették fel kérdéseiket és hozták el megmutatni virágaikat. Gyönyörű virágokat láttam és gyönyörű, tudás-szomjas emberi arcokat. S nem én vagyok az egyetlen magyar író, aki úgy érzi, hogy az idei könyvhét nemcsak a meglévő írások iránti érdeklődést és szeretetet növeli, hanem új írói alkotások születését is elősegíti.